

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa
LIITU-julkaisutilaisuus 16.3.2023
Olympiastadionin auditorio

Liikkumisen yhteys lasten ja nuorten mielenterveyteen ja yksinäisyyteen

Terveys, hyvinvointi ja liikunta-aktiivisuus kouluikäisillä

Kristiina Ojala, Nelli Lyyra, Antti Laasonen, Kaija Appelqvist-Schmidlechner ja Jorma Tynjälä

Mielen hyvinvointi

on henkistä hyvinvointia ja toimintakykyä olla vuorovaikutuksessa toisten kanssa, toteuttaa omia päämääriään sekä kohdata elämän haasteita ja vaihtelevia tilanteita.

Mielenterveys

on hyvinvoinnin tila, jossa ihminen pystyy näkemään omat kykynsä ja selviytymään elämään kuuluvissa haasteissa sekä työskentelemään ja ottamaan osaa yhteisönsä toimintaan.

Mielen hyvinvointi ja liikkuminen

- Liikunnalla on myönteinen vaikutus mielenterveyteen.
- Liikunta vähentää stressiä ja lievittää ahdistusta sekä masennusta.
- Liikunta tarjoaa miellyttäviä kokemuksia, kuten virkistystä ja iloa.
- Yhdessä toisten kanssa liikkuminen parantaa hyvinvointia sosiaalisen vuorovaikutuksen kautta.
- Jo pienikin määrä arkiliikuntaa tuo myönteisiä vaikutuksia.

Lähteet: Tays, Liikunta ja psyykinen hyvinvointi;
UKK-Instituutti, Liikunta ja mielen hyvinvointi

Itsearviointi terveys

Onko terveytesi mielestäsi ...?

Erinomainen

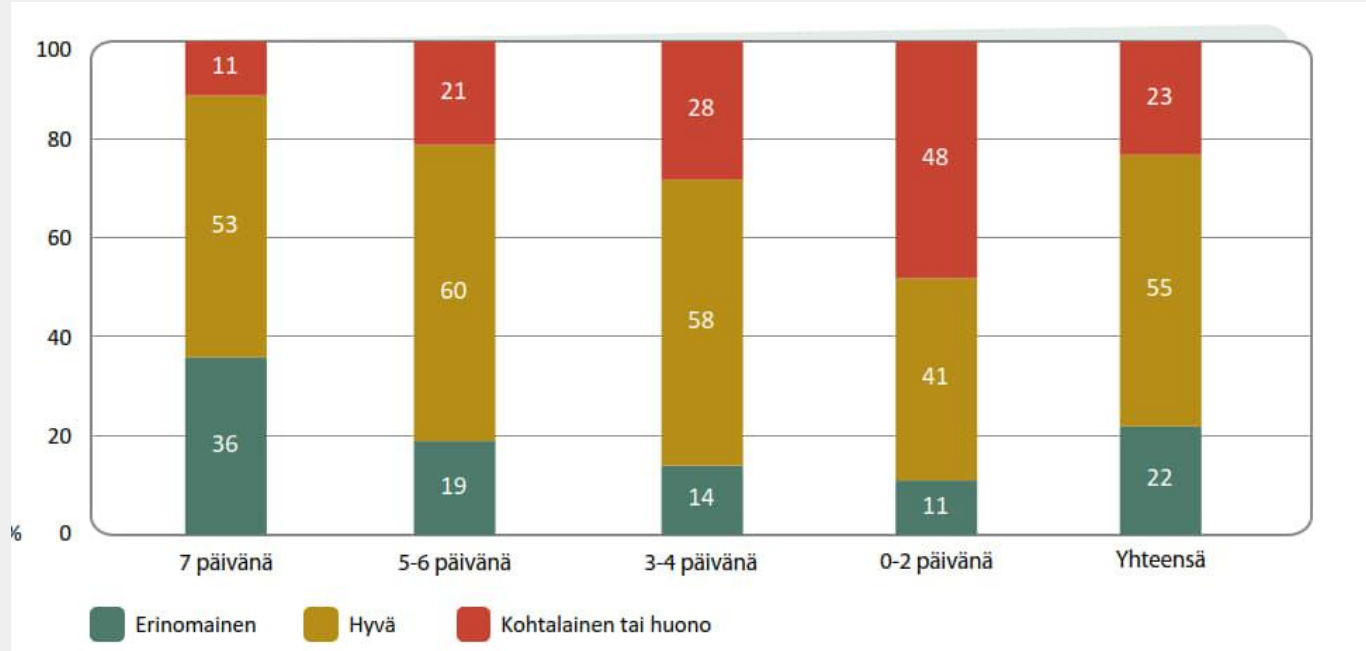
Hyvä

Kohtalainen

Huono

Liikunta-aktiivisuus myönteisesti yhteydessä itsearvioituun terveyteen

Itsearvioitu terveys liikunta-aktiivisuuden mukaan 11-, 13- ja 15-vuotiailla koululaisilla

- Lähes 90 prosenttia suosituksen mukaan liikkuvista lapsista ja nuorista koki terveytensä vähintään hyväksi.
- Erinomaiseksi terveytensä arvioivien osuus kasvoi liikunta-aktiivisuuden mukaan.
- Urheiluseuratoimintaan osallistuminen oli yhteydessä myönteiseen kokemukseen omasta terveydestä.

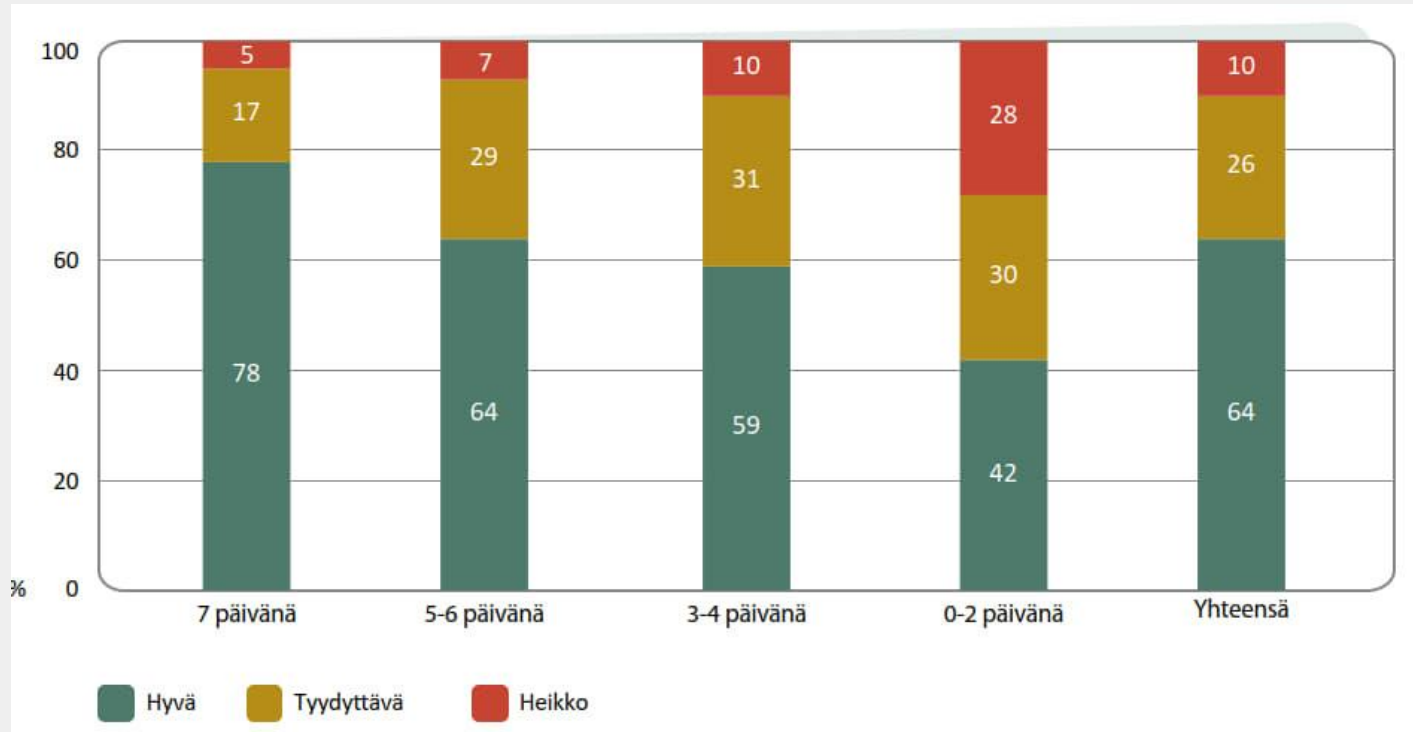
Itsearviointi mielen hyvinvointi WHO-5

Olen ollut iloinen ja hyväntuulinen
Olen ollut levollinen ja rentoutunut
Olen ollut toimelias ja tarmokas
Herätessäni olen tuntenut itseni virkeäksi
ja levänneeksi
Jokapäiväiseen elämääni on kuulunut
paljon asioita, jotka kiinnostavat minua

Liikunta-aktiivisuus myönteisesti yhteydessä itsearvioituun mielen hyvinvointiin

Itsearvioitu mielen hyvinvointi liikunta-aktiivisuuden mukaan 11-, 13- ja 15-vuotiailla koululaisilla

- Mielen hyvinvointi oli hyvä lähes 80 prosentilla suosituksen mukaan liikkuvista lapsista ja nuorista.
- Osuus kasvoi säännöllisesti liikunta-aktiivisuuden lisääntyessä.
- Urheiluseuratoimintaan osallistuminen oli yhteydessä myönteiseen kokemukseen omasta mielen hyvinvoinnista.

Koetut psykykkiset oireet

Koetut kipuoireet

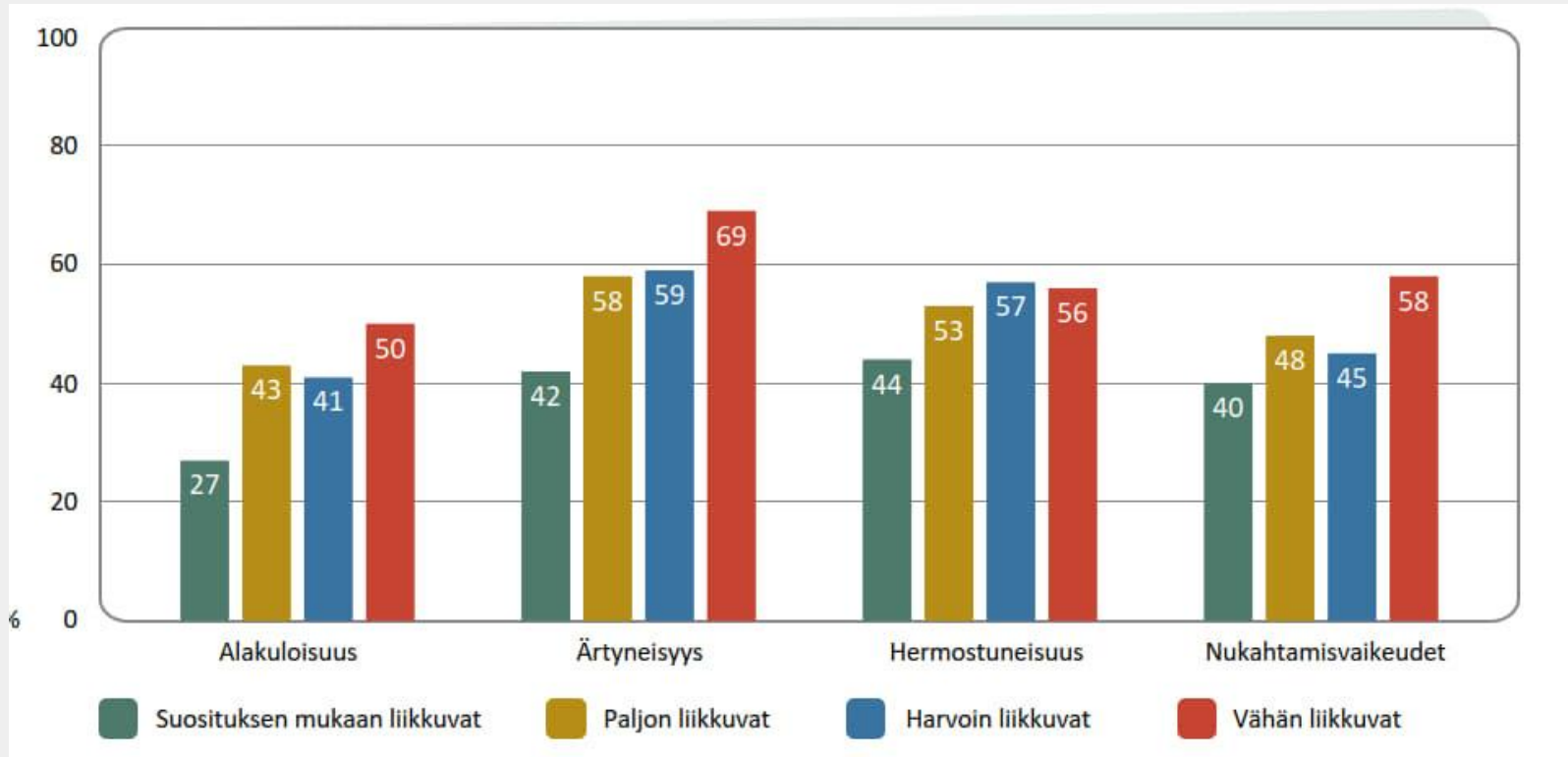
Kuinka usein sinulla on ollut seuraavia oireita viimeisen 6 kuukauden aikana?

Lähes päivittäin
Useammin kuin kerran viikossa
Noin kerran viikossa
Noin kerran kuukaudessa
Harvemmin tai ei koskaan

Tuloksissa prosenttiosuus vastaajista, jotka raportoivat oiretta kerran viikossa tai useammin

Koetut psyykkiset oireet – alakuloisuus, ärtyneisyys, hermostuneisuus, nukahtamisvaikeudet

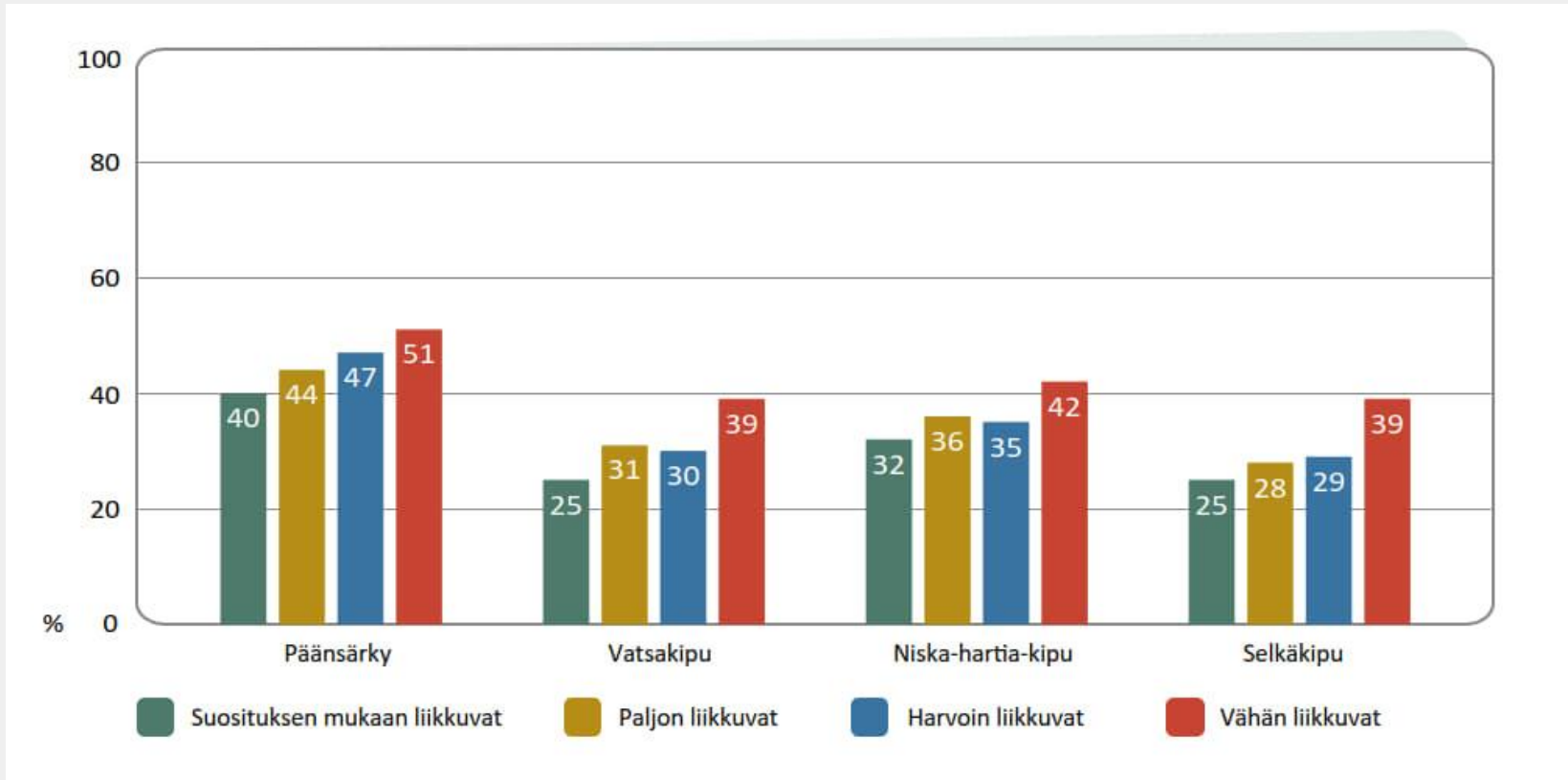

Psyykkiset oireet liikunta-aktiivisuuden mukaan 11-, 13- ja 15-vuotiailla koululaisilla

- Liikunta-aktiivisuus oli yhteydessä harvemmin koettuihin oireisiin jokaisen psyykkisen oireen osalta.
- 0-2 päivänä liikkuvilla oli kaikkia oireita useammin kuin säännöllisesti liikkuvilla.
- Vähän liikkuvilla erityisesti ärtyneisyys ja nukahtamisvaikeudet ovat lisääntyneet vuodesta 2018.

Koetut kipuoireet – päänsärky, vatsakipu, niska-hartia-kipu, selkäkipu

- Suositusten mukaan liikkuvat lapset ja nuoret kokivat vähiten toistuvia kipuoireita.
- Vähän liikkuvilla erityisesti vatsa- ja selkäkipujen kokeminen on yleistynyt.

Kipuoireet liikunta-aktiivisuuden mukaan 11-, 13- ja 15-vuotiailla koululaisilla

Yksinäisyys

Kuinka usein olet tuntenut
itsesi yksinäiseksi viimeisen
12 kuukauden aikana?

En koskaan

Harvoin

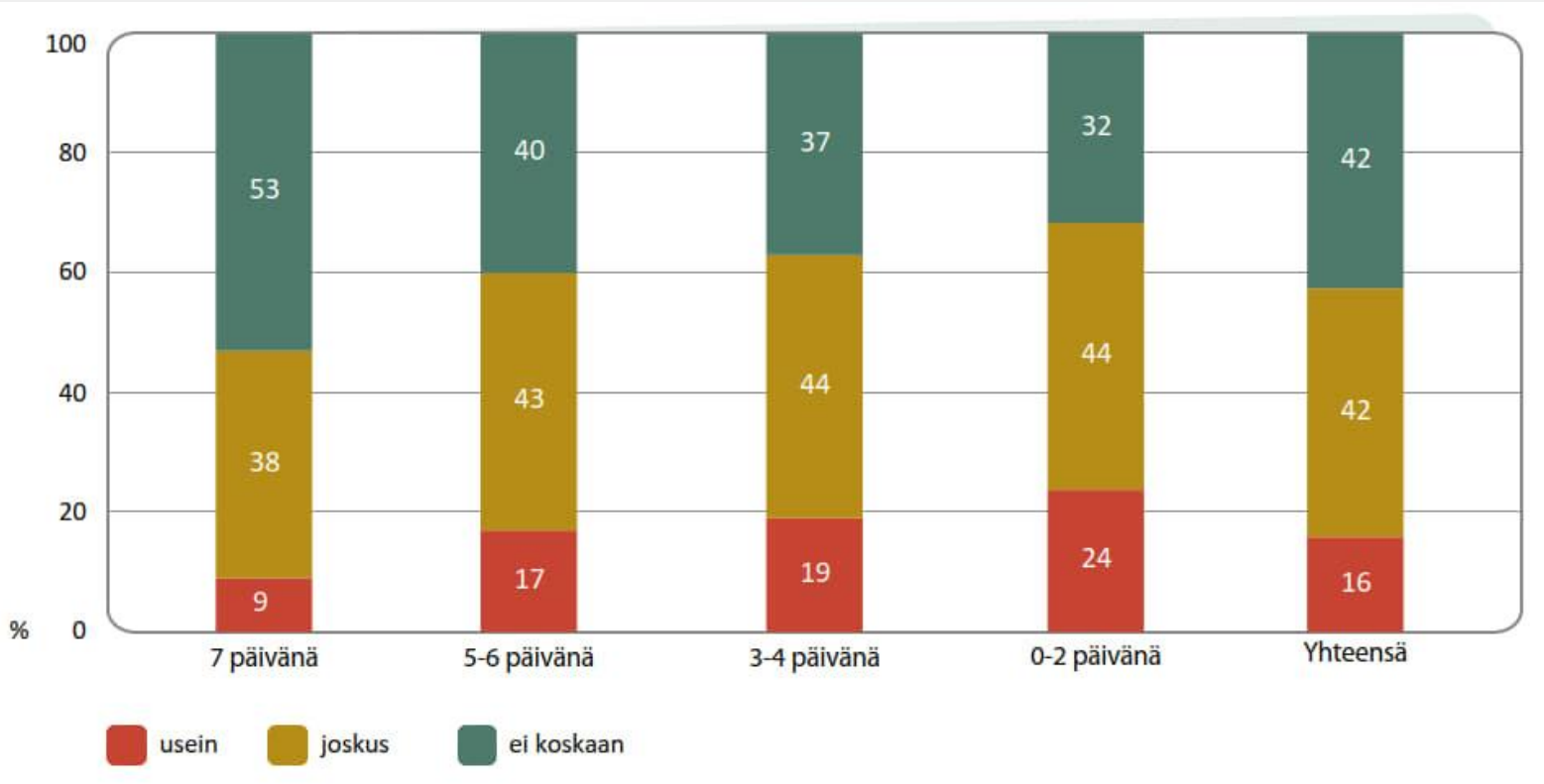
Joskus

Suurimman osan ajasta

Aina

Yksinäisyys yleisempää vähän liikkuvilla

- Yksinäisyys yleistyi liikunta-aktiivisuuden vähentyessä.
- Vähän liikkuvista lapsista joka neljäs on usein yksinäinen.
- Seuratoimintaan kuulumisen yhteydessä vähempään yksinäisyyteen (19 % vs 12 %).

Yksinäisyyden kokeminen liikunta-aktiivisuuden mukaan 11-, 13- ja 15-vuotiailla koululaisilla

Liikkumisen yhteys lasten ja nuorten mielen hyvinvointiin on myönteinen

- Terveytensä erinomaiseksi kokevien osuus oli lähes **nelikertainen** ja mielen hyvinvointista hyväksi kokevien osuus lähes **kaksinkertainen** suosituksen mukaan liikkuvilla lapsilla ja nuorilla verrattuna vähän liikkuviin.
- Terveyttä ja hyvinvointia kuluttavat kokemukset, kuten erilaiset kipu- ja psykosomaattiset oireet ja yksinäisyys, olivat yleisempiä vähän liikkuvien lasten ja nuorten ryhmässä.
- Yksinäisten osuus vähän liikkuvilla oli lähes **kolminkertainen** verrattuna suositusten mukaan liikkuviin lapsiin ja nuoriin.
- Liikkuminen edistää mielen hyvinvointia kouluikäisillä, mutta yhteys voi kertoa myös kouluikäisen henkilökohtaisista tai hänen perheensä voimavaroista – tai niiden puutteesta.

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Kiitos!

Terveys, hyvinvointi ja liikunta-aktiivisuus kouluikäisillä

Kristiina Ojala, Nelli Lyyra, Antti Laasonen, Kaija Appelqvist-Schmidlecher ja Jorma Tynjälä